

Lukas kapitel 9. Övers och komm: Bo Giertz

Evangelium enligt Lukas Kapitel 9 De tolv blir apostlar (Luk 9:1–6)

Översättning

Han kallade samman de tolv och gav dem kraft och fullmakt att driva ut alla slags onda andar och bota sjukdomar. Så sände han ut dem med uppdrag att förkunna Guds rike och bota sjuka. Han sade till dem: Tag ingenting med er på vägen, inte stav, inte ränsel, inte bröd, inte pengar, inte två livklädnader var. I det hus, där ni tar in, där skall ni stanna tills ni drar vidare. Och om man inte tar emot er, så skudda stoftet av era fötter när ni går ut ur staden, till ett vittnesmål mot dem.

Så drog de ut och vandrade genom byarna, och överallt predikade de evangelium och botade sjuka.

Kommentar

Bland sina lärjungar hade Jesus valt ut de tolv. Han hade skolat dem för den uppgift som väntade. Nu hade de hunnit så långt att de för första gången kunde fungera som apostlar. En apostel var – som vi redan sett – ett befullmäktigt ombud, som i sin uppdragsgivares frånvaro fick handla och tala på hans vägnar. För första gången får alltså de tolv uppträda på vägnar. De får både kraften och fullmakten till det. Uppgiften var dubbel. De skulle förkunna att Guds rike var nära och kalla till bättring. Samtidigt skulle de bota sjuka. Det var tecknet på att Riket verkligen var nära. Frälsning är något som rör både kropp och själ. När Guds rike kommer, blir syndens alla följder övervunna, både ondskan och lidandet. Därför var helbrägdagörelserna en så viktig del av budskapet. De var ”tecken” som visade vad som var i görningen. De var inte i första hand en social eller filantropisk åtgärd. Jesus hade inte kommit för att göra slut på allt lidande och all död inom den gamla världens ram. Han hade kommit för att erbjuda möjligheten att gå in i en ny värld. När människor kom i stora skaror för att bli botade men inte ville ta emot Riket, drog han sig undan från dem.

Apostlarnas första uppdrag var dessutom ett trosprov. De skulle vandra iväg utan att ha något med sig utom sitt uppdrag. Senare ändrade Jesus de bestämmelserna (22:35 f). De var ett led i apostlarnas fostran till obetingad förtröstan.

Vem är han? (Luk 9:7–9)

Översättning

Herodes, landsfursten, fick nu höra om allt detta som hände och visste inte vad han skulle tro, eftersom somliga påstod att Johannes stått upp från de döda, och några att Elias trätt fram och andra att en av de gamla profeterna kommit tillbaka. Men Herodes sade: Johannes har jag huggit huvudet av. Vem är då den här som jag hör så sällsamma saker om? Och han sökte efter ett tillfälle att få se honom. Kommentar

Herodes höll ett misstänksamt öga på allt som hände bland folket. Döparen hade han låtit fångsla och avrätta, något som Lukas nämner i förbigående. Också det som hände kring Jesus kunde väcka betänkligheter, i synnerhet när han nu sände ut en hel svärm av sina lärjungar över landet. Ryktena surrade kring denne märklige man. De hade åtminstone snudd på det som var politiskt farligast: Messiasförväntningarna. Elias skulle ju komma som en vägröjare för honom. Men folk tycks inte ha menat att Jesus själv var Messias. Han skilde sig alltför mycket från den bild man gjort sig av sin väntade befriare, den som skulle upprätta idealsamhället. Även Herodes tycks ha förstått att han inte hade att göra med en revolutionär omstörtare, utan snarare något så underligt gudsmän. Herodes hörde till de många som inte skulle ha haft något emot att få se ett under. Den stora måltiden (Luk 9:10–17)

Översättning

Så vände apostlarna tillbaka och berättade om allt som de gjort. Då tog han dem med sig och drog sig undan till en stad som hette Betsaida, där de kunde vara ensamma. Men folkskarorna fick reda på det och följde efter, och han tog vänligt emot dem och talade med dem om Guds rike, och dem som behövde botas gjorde han friska.

Så började dagen lida mot sitt slut. Då kom de tolv fram till honom och sade: Låt folket skiljas åt, så att de kan gå bort till byarna och gårdarna här runtomkring och skaffa sig natthärbärg och något att äta, eftersom trakten här är så öde. Då sade han till dem: Ge dem att äta. De svarade: Vi har inte mer än fem bröd och två fiskar, såvitt vi inte skall gå och köpa mat åt allt det här folket. (Det fanns kanske fem tusen män.) Men han sade till lärjungarna: Låt dem lägga sig ned i matlag, femtio eller så i varje. De lydde och lät dem alla lägga sig ned. Så tog han de fem bröden och de två fiskarna, såg upp mot himmelen, läste välsignelsen över dem och gav åt lärjungarna för att de skulle dela ut åt folket. Och alla åt de och blev mätta. Sen samlade man upp det som blivit över efter dem, tolv fulla korgar med brödstycken. Kommentar

Kommentar

Apostlarna vänder tillbaka och avlägger rapport. Noga taget upphör de därmed att vara apostlar, ända tills de blir utsända på nytt.

Jesus tar dem med sig och söker upp ensamheten. Lukas berättar ibland så koncentrerat att vi får ta Markus till hjälp för att få en klar bild av sammanhangen. Här nämner han inte att Jesus ville låta de tolv vila ut. Underligt låter också att de sökte upp en stad och sedan befann sig i en öde trakt. Men vi har redan sett att en stad för grekerna var en stadsstat, som hade sitt landområde, ungefär som en stor svensk kommun med en stad som centrum. Betsaida låg vid Jordans utlopp i sjön, fast på östra sidan och därför utanför Galileen och Herodes område. Bortom staden fanns glest befolkade områden upp mot de nuvarande Golanhöjderna. Det var tydligen dit Jesus begav sig med de tolv. När folkskarorna följde med, tog Jesus sig an dem, och det blev en lång arbetsdag i stället för vilan som man räknat med.

Bespisningen av de fem tusen är – utom uppståndelsen – det enda av Jesu under som alla fyra evangelisterna berättar om. Det måste ha hört med till det ofrånkomliga och mest ursprungliga i apostlarnas budskap. När

människor begripligt nog vill förklara bort det, gör man klokt i att tänka efter, vad det är för självklara förutsättningar man utgår ifrån. Menar man att allt i evangelierna måste prövas efter de lagar som normalt gäller för livet runt omkring oss, så blir en sådan händelse – liksom mycket annat i Jesu liv, först och främst hans uppståndelse – en omöjlighet. Man får då försöka förklara bort det faktum, att sådant kunde berättas på en tid, då ögonvittnena ännu var i livet och fakta kunde kontrolleras. Å andra sidan kan man räkna med Gud och hans makt. Då blir det plats också för det unika, det som inte har någon motsvarighet. Då finns det ingenting principiellt omöjligt i att Gud på en punkt i världshistorien griper in på ett sätt som han annars inte gjort. Då framstår de evangeliska berättelserna som en sannolik skildring av hur realistiska vardagsmänniskor mötte något som sprängde ramen för allt de förut sett, något som motståndarna bara kunde förklara som ett spel av onda, övernaturliga makter, men som för lärjungarna till slut blev ett övertygande bevis på att de hade Guds Son mitt ibland sig.

Bespisningen av de fem tusen – siffran ges bara uppskattningsvis, det säger också Matteus och Johannes – var först och främst ett utslag av Jesu omtanke om människorna, också när det gällde kroppens behov, samma omtanke som han visade när han sade åt Jairus och hans hustru att ge sin flicka något att äta. Men den var samtidigt ett ”tecken”, något som vittnade om viktigare saker. Den gav en föraning av den stora måltiden i himmelen. Den föregrep glädjen vid den store konungens bröllop, där all nöd och alla bekymmer är slut. Den visade att Brudgummen hade över nog att ge, och den lärde hans lärjungar förstå att de var kallade att dela ut det bröd som kommer ned från himmelen och som räcker för tusen sinom tusen. Att man i urförsamlingen förstod detta kan vi se av de ord, som beskriver hur Jesus gjorde när han firade denna måltid. Det är samma ord som används om den första nattvarden. Lukas, som annars berättar med egna ord – eller enligt en självständig tradition som han övertagit – återger dessa ord på samma sätt som de andra evangelisterna. Det var tydligen väsentligt, att de skulle påminna om nattvarden. Guds Messias – men kallad att lida (Luk 9:18–22) Översättning

En gång när han dragit sig undan för att bedja i ensamheten och lärjungarna var hos honom, frågade han dem: Vem säger folket att jag är? De svarade: Johannes Döparen, men andra säger Elias och andra att det är en av de gamla profeterna som har uppstått. Då frågade han dem: Och ni, vem säger ni att jag är? Petrus svarade: Guds Messias. Då talade han strängt till dem och förbjöd dem att säga detta åt någon. Och han tillfogade: Människosonen måste lida mycket och bli förkastad av de äldsta och överstepräster och de skriftlärde. Han skall bli dödad, men på tredje dagen skall han uppstå igen.

Kommentar

Efter berättelsen om bespisningen följer hos Lukas omedelbart berättelsen om Petri bekännelse. Här har Lukas gått förbi ett långt stycke hos Markus (6:45–8:26). Man brukar kalla det för den ”stora luckan” hos Lukas. Den har vållat forskarna mycket huvudbry. Den vanligaste förklaringen är att han endast känt till ett förarbete till Markusevangeliet, där detta stycke ännu inte fanns med.

Åter är Lukas berättelse starkt koncentrerad. Han nämner inte att Jesus dragit sig undan norrut, till trakterna av Cesarea Filippi. Petrus svar är också komprimerat: Guds Messias. På grekiska heter det ”Guds Kristus”. Kristus betyder ju liksom Messias ”den smorde”. Säkert använde Petrus motsvarande arameiska ord. Innebörden av denna bekännelse är mera genomgripande än vi vanligen tänker på. Lärjungarna hade kallat Jesus ”rabbi” – eller ”mästare” som vi brukar återge det. En rabbi hade lärjungar, som lyssnade med respekt, men inte var bundna just vid honom. Men Petrus hade förstått att det här inte var fråga om ett vanligt lärjungeförhållande. Deras Mästare var den Utlovade, den som skulle komma bara en gång, den som inte hade någon like. Och det är tydligt att han talade för de tolv.

Jesus förbjuder dem att säga det för någon. Han var Guds Messias, men inte på det viset som folk önskade sig. Omedelbart börjar han tala om det obegripliga och anstötliga som skulle ske med Guds Messias. Han måste lida mycket. Han måste: det hörde med till hans kallelse. Han hade kommit för att lida och dö. Att han sedan också skulle uppstå var tydligen något som gick förbi lärjungarna förbi. Det låg bortom allt vad de räknade med och kunde föreställa sig. Att mista livet och att rädda det (Luk 9:23–27) Översättning

Och till alla sade han: Om någon vill följa mig, så får han förneka sig själv och ta sitt kors på sig, dag för dag. Sen kan han följa mig. Den som vill rädda sitt liv, han kommer att mista det. Men den som mister sitt liv för min skull han kommer att rädda det. Vad gagnar det en människa att ha vunnit hela världen, om hon själv går förlorad eller kommer till skada? Den som blygs för mig och mina ord, för honom kommer Människosonen att blygas, när han kommer i sin och de heliga änglarnas härlighet. I sanning, jag säger er: Här står några som inte skall smaka döden, förrän de får se Guds rike.

Kommentar

Människosonen måste lida mycket och bli förkastad. Vill man följa honom får man vara beredd på samma sak. Jesus talar nu åter till ”alla”. De skall veta vad det kostar. När man i all välmening försöker göra reklam för evangeliet som en lösning på alla problem och en källa till ogrumlad lycka, har man tappat bort något väsentligt. För Jesus är det något självklart att det kostar att följa honom. Det kostar att gå Guds väg. Det kors man skall ta på sig behöver man inte leta upp och ännu mindre snickra ihop genom att hitta några asketiska övningar. Det kommer av sig självt, om man följer Jesus. Och man kan inte komma förbi det. Försöker man, så får man inte längre en lärjunge. Att ”mista sitt liv” kan tas bokstavligen. Jesus lärde sina lärjungar räkna med martyriet.

Det kan också tas i vidare bemärkelse. Den gamla egoistiska jagmänniskan måste man offra, den som vill behålla avgörandet för sig själv och bestämma hur långt man vill gå med på uppoffringar och försaker. Att blygas för sin Herre och hans ord är en naturlig frestelse i en värld där de flesta tänker annorlunda än han och är övertygade om att de har rätt. På den punkten är det en stor skillnad mellan Galileen och Sverige.

Det sista ordet har vållat stor undran och många utläggningar ända sen den tid då de första lärjungarna gick bort. För Lukas var nog meningen inget problem. Han väntade Jesus var dag och ganska säkert i sin egen tid, när han skrev detta, även om hans läromästare Paulus redan hade börjat räkna med att det kunde dröja. Men snart efteråt började man fråga sig, vad Jesus verkligen hade menat. Hans ord hade återgetts olika. Markus talar om att få se ”Guds rike vara kommet i kraft” och Matteus om att ”se Människosonen komma i sitt rike”. Hade han kommit genom uppståndelsen och Anden vid pingsten? Hade han menat sådana uppenbarelser av Riket och dess härlighet som Stefanus fått i dödsögonblicket eller Paulus berättar om? Hela Johannesevangeliet kan sägas vara en förklaring till hur Människosonen med sitt rike redan här och nu är mitt ibland oss. Och det hade ju de fått se, som den gången stod som en liten skara kring sin Mästare i Galileen.

På förklaringsberget (Luk 9:28–36)

Översättning

Ungefär åtta dagar sen han talat detta, tog Jesus med sig Petrus, Johannes och Jakob och gick upp på berget för att bedja. Och medan han bad, blev hans ansikte förvandlat och hans kläder lyste bländande vita. Och se — där stod två män och talade med honom. Det var Moses och Elias. De visade sig i härlighet och talade om det verk han skulle fullborda i Jerusalem genom sin död. Men Petrus och de båda andra hade somnat och sov djupt. När de vaknade, såg de hans härlighet och de två männen som stod där tillsammans med honom. När dessa redan var på väg att skiljas från honom, sade Petrus till Jesus: Mästare, det är gott att vi är här. Låt oss göra tre hyddor, en åt dig, en åt Moses och en åt Elias. Han visste inte själv vad sade. Medan han talade kom ett moln och omslöt dem. De blev förskräckta när de kom in i molnet. Men ur molnet hördes en röst: Denne är min Son, den utvalde. Lyssna till honom. Och i samma stund som rösten hördes, stod Jesus där ensam. Men de teg och berättade vid den tiden inte för någon vad de fått se. Kommentar

Även om Lukas i stor utsträckning berättar samma händelser som Markus och i regel gör det i samma ordning som han, så gör han det med andra ord. Många gånger kan det bero på hans grekiska stilkänsla. Men ofta är hans språk färgat av den judiska bakgrunden och inte sällan ganska olitterärt. Det förefaller därför troligt att han följer den utformning av evangeliet som han fått lära sig som medarbetare åt Paulus. Ingen kan ta miste på att det rör sig om samma apostoliska ”paradosis” som de andra synoptikerna återger. Samtidigt finns här en rad självständiga upplysningar och detaljer, som berikar vår kunskap.

Det gäller också berättelsen om Kristi förklaring. Lukas nämner Johannes före Jakob (här som 8:51). Det kan bero på att Lukas kände Johannes personligen, medan Jakob lidit martyrdöden redan i början av 40-talet. Till särdragen hör också att Jesus bad på berget, att lärjungarna sov och att Mose och Elia talade med Jesus om det som skulle ske i Jerusalem. Men innebörden av händelsen är uppenbart densamma: De tre som blivit utvalda — desamma som han tog med sig i Jairus hus och i Getsemane — fick bekräftelse på det som de sett och förstått under sina vandringar. Paulus har uttryckt det med orden att gudomens hela fullhet bodde kroppsligen i Jesus. Hans hemlighet var att han hade kommit från Fadern och ägde del i hans väsen.

Men det var inte bara det gudomliga hos Jesus som bekräftades. Det var också det orimliga som han talat om: att han måste gå till Jerusalem för att lida och dö. Det hörde med till hans kallelse som Guds Son. När rösten ur molnet kallar honom ”den utvalde” är uttrycket hämtat från ett välkänt ord hos Jesaja (42:1) ur ett av avsnitten om Herrens lidande tjänare. Jesus var utvald att bli den som skulle ge sitt liv till lösen för många.

De ”berättade det inte för någon”. Vem skulle också ha trott dem? De andra synoptikerna säger oss att Jesus förbjöd dem att säga något. De som hade trott, när de mötte Gud och hans Ord i ringhetens gestalt, de kunde få se hans härlighet. Dem som inte trodde skulle det inte ha hjälpt att höra om förklaringen på berget. Den epileptiske pojken (Luk 9:37–43)

Översättning

Följande dag när de kom ned från berget mötte dem en stor folkhop, och genast ropade en man ur hopen: Mästare, jag ber dig: tag dig an min son. Han är den ende jag har, men rätt vad det är får en ande in i honom och börjar genast att skrika och sliter i honom, och fradgan står honom om munnen, och han släpper honom nätt och jämnt när han är alldeles ledbruten. Jag bad dina lärjungar att driva ut honom, men de kunde inte. Då sade Jesus: Å ni förvända människor utan tro! Hur länge skall jag behöva stanna hos er och ha tålmod med er? För hit din son! Medan han ännu var på väg, kastade den onde anden omkull honom och slet i honom. Men Jesus talade barskt till honom och botade pojken. Sen lämnade han honom åt hans far. Och alla blev överväldigade av Guds storhet.

Kommentar

Lukas följer alltså händelsernas gång, så som de skildras hos Markus, men han gör det med stora överhoppningar. Han berättade inte, hur Petrus försökte förmana Jesus att inte tänka på lidande och död. Nu säger han ingenting om samtalet på nervägen från berget, och när han kommer till lärjungarnas misslyckande har han inte tagit med deras fråga om orsaken. Hans berättelse om den sjuke pojken är också mycket kortare än hos Markus.

Pojken var besatt. I dag menar vi med besatthet en psykisk rubbning med vissa bestämda symtom. En expert på området har intygat hur exakt de är beskrivna i Nya Testamentet och hur hans aktning för evangeliernas sanningshalt steg avsevärt, när han gjorde sig mödan att gå igenom vad de har att berätta. Men till de besatta vill han inte räkna den sjuke pojken. Här tyder

symptomen på vad vi kallar epilepsi. På den tiden gjorde man inga sådana distinktioner. Att vi vet mycket mera om sjukdomarnas kroppsliga orsaker, betyder inte att vi måste avfärda Nya Testamentets syn. Enligt den är sjukdomen i sista hand ett verk av Fördärvaren, Guds motståndare, som vill förstöra Guds goda skapelse och gör det både psykiskt och fysiskt. Jesu kamp mot honom innebär därför också att han botar sjukdomar, utan att dra några gränser mellan olika slag av dem.

Lärjungarna har alltså misslyckats. Av Jesu ord kan vi förstå, vad det kostade honom att leva bland oss människor och ständigt mötas av den klenro och tvivelsjuka som hindrade Guds verk. Han botar pojken och ger honom frisk tillbaka åt hans far, så som han gav en annan son – som också var den ende – åt hans mor utanför stadsporten i Nain. Folket överväldigas av ”Guds storhet”. De förstår att de står inför ett tecken, något som låter dem omedelbart uppleva att Gud är nära och låter dem ana något av hans ofattbara och överväldigande majestät.

Den andra förutsägelsen om lidandet (Luk 9:43–45)

Översättning

När alla häpnade över allt som han gjorde, sade han till sina lärjungar: Lägg på minnet vad jag nu säger er: Människosonen kommer att överlämnas i människors händer. Men de förstod inte vad han sade. Det var dolt för dem så att de inte kunde fatta det. Men de vågade inte fråga honom vad han menat.

Kommentar

Medan alla häpnar över Jesus och talar beundrande om honom, säger han sina lärjungar på nytt, att han måste lida och dö. Lukas har åter kortat ned sin berättelse till ett minimum, men han får med det viktigaste. Jesus ville klargöra det anstötliga, att han som var Messias inte skulle triumfera över sina fiender utan att de skulle få honom i sin hand och döda honom. Och just detta kunde lärjungarna inte förstå. Inte heller vågade de fråga honom. Man anar hur mysteriet, det outgrundliga, Guds egen hemlighet, ruvar över dem. De vet att de har Guds Son mitt ibland sig. De vet att Gud nu handlar som aldrig förr. De står på helig mark och de vågar ingenting säga. Den verkliga storheten (Luk 9:46–48)

Översättning

De hade börjat fundera över vem av dem som var störst. Men Jesus visste vad det var för tankar de bar på, och han tog ett litet barn och ställde det bredvid sig och sade till dem: Den som tar emot det här barnet i mitt namn, han tar emot mig, och den som tar emot mig, han tar emot honom som har sänt mig. Den som är minst bland er alla, han är stor.

Kommentar

Ännu en episod visar hur mycket lärjungarna har kvar att lära. De vet att Riket kommer och de har börjat dela honnörsposterna mellan sig – eller tvistat om hur de skall delas. Jesus ger dem en läxa. Han tar ett barn och säger dem att den som tar emot det barnet ”i hans namn” – i tron på honom – tar emot honom själv, ja Gud själv. Gud kallas här ”den som sänt mig”, alldeles som i Johannesevangeliet, där ju en av huvudtankarna är att vi möter Gud i Kristus. Att känna Sonen är att känna Fadern. Synoptikerna använder andra ord, men saken finns också hos dem. Detta var vad Jesus ville lära människorna.

Men huvudsaken i den läxa, som Jesus gav sina rangsjuka lärjungar var att detta barn, som samtiden satte allra underst på sin mänskliga rangskala, kunde vara något så stort. Summan blir: I Guds rike är den stor som är minst i syskonkretsen. Riket vänder upp och ned på våra värderingar. Störst är den som tjänar utan alla anspråk.

Exorcisten som inte hörde till lärjungarna (Luk 9:49–50) Översättning

Då hade Johannes något att säga: Mästare, vi såg en man som drev ut onda andar i ditt namn. Vi försökte hindra honom eftersom han inte hörde till oss. Men Jesus svarade honom: Hindra honom inte. Den som inte är emot er, han är med er. Kommentar

Det fanns fler än Jesus som drev ut onda andar. Vi hör det om fariséernas lärjungar. Somliga gjorde det nästan yrkesmässigt. De var ”exorcister” som termen lyder. Nu berättar Johannes att lärjungarna mött en sådan exorcist som använde Jesu namn. De försökte förbjuda honom, eftersom han inte följde deras Mästare. Men Jesus säger: Det skall ni inte göra. Han måste ju ha någon tro på att det kan komma något gott av det namnet. I den meningen är han för och inte emot Jesus. Regeln har sin tillämpning också i sociala sammanhang, när människor räknar med kristendomen som en positiv makt utan att själva vara kristna. Sådant skall man inte förkasta. Men man skall ha klart för sig att det inte är den tron som frälser.

På väg till Jerusalem (Luk 9:51–56) Översättning

Nu närmade sig den tid då han skulle bli upptagen, och han fattade sitt beslut att gå till Jerusalem. Han skickade budbärare framför sig, och på sin färd kom de till en samaritisk by för att skaffa honom härbärge. Men där tog man inte emot honom, eftersom han hade för avsikt att bege sig till Jerusalem. När Jakob och Johannes, hans lärjungar, såg det, sade de: Herre, vill du att vi skall kalla ned eld som faller från himmelen och förtär dem? Men han vände sig om och talade strängt till dem. Sen

gick de till en annan by. Kommentar

Vi har nu kommit till en viktig punkt i Lukasevangeliet – om man nämligen frågar efter hur Lukas har ordnat sitt stoff. Hittills har han i stor utsträckning följt Markus. Nu följer vad man brukar kalla hans ”reseberättelse” (9:51–18:14). Den omfattar nära en tredjedel av hans evangelium. Här har han samlat en mängd Jesusord och berättelser, som inte finns hos Markus och bara delvis, mestadels i annan ordning, hos Matteus. Den inbördes ordningen mellan händelserna har han tydligen inte fäst någon vikt vid, inte heller var och när allt detta tilldragit sig. Vi får nöja oss med att veta att det är sådant som tilldragit sig under Jesu vandringar.

Lukas börjar med att berätta om Jesu beslut att gå till Jerusalem. Han använder ett språk med gammaltestamentlig klang. Egentligen heter det att Jesus ”vände sitt ansikte till att vandra mot Jerusalem”. Tiden närmade sig då han skulle ”upptagas”. Det är samma tanke som hos Johannes uttrycks med orden ”gå till sin Fader”. Det som Johannes kallar ”hans stund” var nu inne.

På vägen kommer de till en samaritisk by och blir avvisade. Jakob och Johannes – dem som Jesus kallat ”åskans söner” – vill kalla ner eld över dem, så som det berättades att Elia hade gjort när den gudlöse konungen skickade sina knektar efter honom. Men Jesus ger dem en skarp tillrättavisning. Det finns en rad handskrifter – fast inte de äldsta – som säger vad tillrättavisningen innehöll: Ni vet inte, vilken Andes barn ni är. Människosonen har inte kommit för att fördärva själar utan för att frälsa dem. Så gick de vidare till en annan by. Eftersom vi i fortsättningen liksom hos de andra synoptikerna får intrycket att färden gick genom Pereen på andra sidan Jordan, tycks Jesus ha vikit av österut och kringgått Samarien, så som man vanligen gjorde.

Kallelsen som går före allt annat (Luk 9:57–62) Översättning

När de vandrade vägen fram, sade någon till honom: Jag vill följa dig vart du än går. Då svarade honom Jesus: Rävorna har si lyor och himmelens fåglar sina nästen, men Människosonen har ingen plats att luta sitt huvud emot. Till en annan sade han: Följ mig. Han svarade: Tillåt mig att först gå bort och begrava min far. Men han sade: Låt de döda begrava sina döda, men gå du och förkunna Guds rike. Ännu en annan sade: Jag skall följa dig Herre. Tillåt mig bara att först ta avsked av dem där hemma. Men Jesus svarade honom: Ingen som ser sig tillbaka sen han satt handen till plogen passar för Guds rike. Kommentar

Lukas fogar här in tre berättelser om valet mellan Guds rike och världen. Två av dem finns också hos Matteus, fast i annat sammanhang. Den första handlar om en man, som ville följa Jesus. Då påminner Jesus om vad det kostar. Guds rike konkurrerar inte med världen genom att bjuda över och lova ännu mer av det som vi människor brukar önska oss. Det är visst och sant att Guds rike betyder lycka och glädje, men det är en lycka hos Gud, en glädje över Gud. Bara kärleken till Gud gör det möjligt att uppleva den glädjen.

De båda andra exemplen inskräper drastiskt att ingenting får komma emellan när det gäller att följa Jesus. Lukas ger oss en bakgrund som visar vad det är fråga om. Jesus går förbi. Han är på väg till Jerusalem. Här är det stora tillfället, det som inte kommer åter. Detta måste gå före allt annat. Här gäller det att följa eller att missa sin chans. Det är en situation som ständigt på nytt kommer tillbaka i människors andliga historia. Det är uppskoven och förbehållen och de välmotiverade hindren som Jesus radikalt underkänner.

En svensk plöjare – om han plöjer med häst – får sätta båda händerna till plogen. Men i Palestina sätter man hand till plogen, bara ena handen. I den andra har man tömmen och piskan eller oxpiken. Plogen är ett lätt årder, med vilket man rispar upp den lätta jorden eller myller ner utsädet.

Copyrightregler:

Bo Giertz är upphovsman till såväl översättning som kommentar, Nedladdning och utskrift av såväl översättning som kommentar får endast ske för personligt bruk, All övrig användning av såväl översättning som kommentar måste godkännas av rättsinnehavarna samt Stiftelsen bibelskolan.com åtar sig att förmedla eventuella förfrågningar om vidare användning av översättning och/eller kommentar till rättsinnehavarna.

REGISTER: Nya Testamentet Lukas evangelium